

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Éves előfizetés...	10 kor.
6 hónapra...	6 "
3 hónapra...	4 "
1 hónapra...	2 kor.
1 napra...	5 "
1 napra...	24 kor.
1 napra...	6 "

Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
keddnap utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség részletek vissza-
adására vagy magórzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

IXII. évfolyam 246. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 október 27.

Bratianu lemondott.

Budapest, október 26. (Saját tudósítónktól.) Hágából je entik: A francia katonai misszió bukaresti hírek szerint gyökeres változtatásokat rendelt el Románia hadvezetésében. Egyes seregrészek főparancsnokságában mellőzték az oláh főtiszteket s francia—orosz tisztekkel helyettesítették. A francia katonai misszió a román hadügyminiszteriumban is magához ragadta az egész vezetést s ezért Bratianu miniszterek és Vintilla román hadügyminiszter lemondottak. Bukarestben a hangulat rendkívül nyomott, eddig azonban rendzavarás nem történt.

Jonescu tervei.

Budapest, október 26 (Saját tudósítónktól.) Brailából jelentik, hogy a legutóbbi minisztertanácsban Jonescu és Terekide is résztvettek. Egyre nő az a tudat, hogy Jonescu magához akarja ragadni a kormány vezetését.

A francia sajtót megdöbbsentette Románia sorsa.

Budapest, október 26. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A párisi sajtó annyira megdöbbsent Konstanca bevétele felett, hogy már Predeal bevételét általánosan elhallgatja.

Az oláhok kiűrik Dobrudsát.

Budapest, október 26. (Saját tudósítónktól.) A svájci lapok jelentése szerint a román hadvezetés elrendelte Északdobrudsának a polgári lakosságtól való kiűrését egészen Babadagig. A Duna balpartját hadizónának nyilvánították.

A román király részvéte Carp fia halála felett.

Budapest, október 26. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Ferdinánd román király mély részvétének adott kifejezést annak a hírnök hallatára, hogy Carp Péter egyik fia elesett Erdélyben. Carp, amikor megtudta, hogy fia hősi halált halt, így szólott:

— Ezt az áldozatot szívesen hoztam meg a hazának, ámde attól félek, hogy ez is olyan hasztalan lesz, mint a többi.

Sürgős minisztertanács Párisban.

Budapest, október 26 (Saját tudósítónktól.) Genfből a Progres elenti, hogy a balkáni események alkalmából Párisban sürgős minisztertanácsot tartottak.

Románia végzete.

Mackensen a csatatéren.

Budapest, október 26 (Saját tudósítónktól) Berlinből jelentik: A szövetséges csapatok tervszerűen és fáradhatatlanul folytatják a futó orosz és oláh hadsereg földözését. Csernavodát az első szófiai hadosztály foglalta el rövid, de véres harc után. A megvert ellenség itt össze volt gyömöszölve, mert csapataink az egész jobbszárnyat ide vetették vissza.

Az ellenségnek jelentékeny eső jutottak itt katasztrófális helyzetbe. Egyrészt utolsó vasuti összeköttetésétől is megfosztva, pánikszerűen menekül. Menekülésnek csak egy útja van, a Duna mentén húzódó út. A csernavodai hidon át nem menekülhettek, mert a hidat a német repülők annyira megrognálták, hogy csak egyes emberek részére járható.

Csernavodában roppant nagyszámú gépjármű, élelmiszer és hadianyag került a szövetségesek kezébe.

Konstancában a visszavonuló románoknak már nem volt idejük a petróleumtartályok felgyújtására. Csak egy rezervoárt gyújtottak fel, a többiek sértetlenek. Sértetlen az egész benzinkészlet, a többi közt az is, amit az antant rendelt meg.

Mackensen maga is jelen volt a csatatéren, hogy felügyeljen nagyszerű terv keresztülvitelében. A terv az volt, hogy a legnagyobb erővel támadott a jobb szárnyon s ott megverje az ellenséget s a sikert energikusan kihasználva azután az ellenség centrumát és másik szárnyát döntötte katasztrófába. Mikor Mackensen megverte az orosz-román haderő tengerparti szárnyát, negyvenöt fokokos szög alatt kanyarodva felgöngyöltette a tengerparti szárnyon megvert csapatokat, mely a saját centrumára vonult vissza s mikor azt is utólérté a katasztrófa, megakadályozta azok visszavonulását is.

A francia lovasság egyesült az olasz lovassággal.

A sajtószállásról jelentik okt. 26 án. A francia vezérkar jelenti: Albániában Korica vidékén a francia lovasság egyesült a valonai olasz osztag lovasságával.

A gyermekek eltiltása a színházról és moziktól.

Az iskolaszék ülése.

Tegnap délután Nagyvárad város községi iskolaszéke ülést tartott dr. Thury László v. főügyész elnöksége alatt, amelyen az iskolaszék tagjai nagy számmal voltak jelen.

Az elnöki jelentéseket és a csoport igazgatóik jelentéseit tudomásul vették.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága határozatban hívta fel az iskolaszéket, hogy az iskolák fertőtlenítését és tisztántartását, tekintettel, hogy kórházakul használtattak, az iskolaszék kellőleg ellenőriztesse. Tudomásul vették.

A polgármester felhívta az iskolaszéket, hogy a tankötelesek összeírásánál a tanítók támogassák a hatóságot. A tankötelesek összeírásával kapcsolatosan a földmives iskolák növendékeit is összeírják.

Elismerés dr. Molnár Imrénék.

Elnök betérjesztette dr. Molnár Imre nyug. jogtanár lemondását az iskolaszék tagságáról. Dr. Molnár Imre 1892. év óta volt tagja az iskolaszéknek. E hosszú idő alatt állandóan érdemes és lelkes működést fejtett ki a községi iskolák érdekében és ügyesrettel töltötte be hivatását. Indítványozza, hogy a lemondást sajnálattal vegyék tudomásul és érdemeit jegyzőkönyvben örökítsék meg és működéséért köszönetet mondjanak.

Dr. Olasz Béla szólalt fel. Dr. Molnár Imre érdemei elévülhetetlenek és az iskolaszékben az ő neve meg van örökítve. Nem lehet egyszerűen köszönettel tovább menni. Addig is, míg visszanyerjük, ne csak köszönetet mondjanak, de érdemeit jegyzőkönyvbe írtassák. Egyben kérje fel az iskolaszéket, hogy térjen vissza az iskolaszékbe.

Dr. Thury László elnök megkísérelte, hogy a lemondás visszavonására bírja, de Molnár Imre elhatározásában hajthatatlan. Fogadják el az indítványt.

Az iskolaszék az indítványhoz képest kimondotta, hogy dr. Molnár Imre érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti és köszönetét tejeze ki és erről dr. Molnár Imrét értesíti.

A gyermekek erkölcsi érdekében.

Ezután a Várady István által kezdeményezett és az ör-utcai tantestület által beadott memorandumra került a sor, amelyben intézményesen kimondani kéri, hogy a 16 éven aluli gyermekek kizárandók a színházról és moziktól, eltiltandók a vendéglők, kávéházak, korcsmák, pálinkamérések látogatásától; szesz italok és do hányneműek egyáltalán nem szolgáltatathatók ki 16. éven aluli gyermekeknek.

A memorandumot egy bizottság tárgyalta és javasolja, hogy 10 éven aluli gyermekek egyáltalán ne látogathassák a színházakat és mozikat; 15 éven aluli gyermekek csak szüleik, vagy felügyelőik kíséretében látogathassák a színházakat és mozikat. Vendéglőkben, kávéházakban, korcsmákban és pálinkamérésekben 15 éven aluli gyermekek ne időzhessenek. A gyermekek oszavargása eltiltassék.

Imrik S. Zoltán helyesli az eszmét, mely a közérkölosöt akarja szolgálni, azonban a bizottság javaslata nem elégíti ki, mert akár van jelen a szülő a gyermekkel a veres színlapon előadásoknál, akár nincs, a gyermek gondolatban csak vétkezik. Az éretlen korban a gyermek egyáltalán óvassék meg a színházról.

Materny Imre elfogadja a bizottság javaslatát, amely a helys uton halad. Az iskola tehet bármit, a család a gyermek fő ellenőrzője, ettől függ minden. Ha a család elviszi a gyermeket, ő a felelős. Nagy panasz van a mozikk miatt, ott látják a gyermekek a legtöbbször a rosszat. Az volna a helyes megoldás, ha a város állítana fel mozit. Kérjük fel a tanácsot, hogy foglalkozzék ezzel a kérdéssel.

Imrik S. Zoltán a városi mozihoz lel kesedéssel hozzájárulna. — A bizottság véleményére megjegyzi, hogy a szülőknem lehet mindig megbízni a az iskolaszék feladatá, hogy a gyermekek erkölcsét megvédje. Ezért fentartja indítványát, hogy a

gyermekek 15 éves korig egyáltalán eltiltassanak a színházról és moziktól.

Dr. Grósz Menyhért elégetek tartja a bizottság javaslatát. Városi moziban is látott pl. Kassán piros színlapra való darabot. Elégnek tartja havonta a 2 ifjúsági és 4 gyermekelőadást.

Elnök elégetek tartja a kezdő lépéseket, a bizottság javaslatát. A továbbiit majd az illetékes közegek döntik el.

Imrik S. Zoltán mint első lépést örömmel elfogadja a bizottság javaslatát.

Az iskolaszék a bizottság javaslatát elfogadta és betérjeszti a tanácshoz.

Azután apróbb ügyeket intéztek el.

Biharvármegye és Nagyvárad város

cukorszükséglete.

— 1000 métermázsá cukrot kap a város és 1280 métermázsát a vármegye. —

Amióta a Cukorközpont megalakult, azóta az országban a legnagyobb cukorhiány uralkodik. Lehet, hogy e hiánynak nem a központ az oka, azonban kétségtelen, hogy valahol bedugult a cukor csatorna és a közönség alig jut cukorhoz.

Most a központ országosan akarja rendezni a cukorkérdést és az összes törvényhatóságokat megkereste, hogy hol és milyen módon lehetne legmegfelelőbb módon ellátni a közönséget cukorral.

A cukorközpont Fráter Barnabás alispán útján a főszozolgabírókhoz a következő iratot intézte:

Tekintetes

Főszozolgabírói hivatalnak.

U óbbi időben mind tömegesebben érkeznek hozzánk oly panaszok, amelyek részben oda irányulnak, hogy a nagykereskedők, akik számára a Cukorközpont nagyobb mennyiségű és forgalmuknak megfelelő cukormennyiséget utal ki, nem látják el kellően kiskereskedő-vevőiket (és így ezek mincseknek abban a helyzetben, hogy a fogyasztókat megfelelően kiszolgálják; másrészt a kereskedők, akik közvetlenül a cukorgyárakból kapják a fogyasztó közönséghez való jutás céljából az általunk kiutalt cukormennyiséget, waggonhiány és egyéb szállítási nehézségek következtében a cukorgyárakból, amelyek a rendelkezésekkel amogy is tel vannak terhelve, csak igen elkésve kapják meg az általunk kiutalt cukormennyiséget.

Mint hogy a Cukorközpont az ország lakosságának cukorral való ellátását a jelenlegi körülmények között is a lehető legjobban letehetően kívánja biztosítani, van szerecsének hivatalos tisztelettel felkérni a tekintetes Főszozolgabírói hivatal, miszerint nekünk sürgősen a következőkre nézve nyilatkozni sziveskedjék:

1. Vállalja-e a tekintetes Cím a Cukorközpont által a jövőben egy tételben a t. Cím rendelkezésére kiutalandó és a járás szükségletére november hóra előirányzott cukornak az ottani kereskedők között való arányos szétosztását.

2. Amennyiben ezen szétosztásra a Hivatal nem vállalkoznék közvetlenül, mely ottani nagykereskedőre bízna hivatalos felügyeletének gyakorlása mellett a cukornak az addig is cukorlárusítással foglalkozott kereskedők és egyéb cikorelárusító helyek között való szétosztását?

Ezen intézkedéseink, amelyek a cukorállítás körül mutatkozó esetleges zavarok

elejét kívánják venni, indokolásukat több körülményben találják.

A mai forgalmi viszonyok mellett ugyanis, amidőn a gyárak a megrendelt cukormennyiség legnagyobb részének lebonyolítását nyitott kocsikban kénytelenek végezni, nagy nehézségekbe ütközik a ponyvakkal letakart kisebb tételek szállítása ugyanazon nyitott kocsikban különböző rendeltetésű helyekre.

Azonkívül a mai gyári üzemi viszonyok, így a természetesen mutatkozó munkahiány stb. szintén megnehezítik a cukornak egészen elaprózott tételekben való szállítását, amely kis tételek expedálása aránytalanul több munkát okoz, mintha az egy vidék ellátására szánt egész mennyiség egy tételben k-rülne leszállításra.

A kereskedők szempontjából is, akik a cukornak a fogyasztáshoz való eljuttatását eszközlik, előnyösebb, ha egy körzetbe irányuló cukormennyiség a waggontételek kedvezőbb vasuti fuvarai mellett szállíttatik és a helyszínen kerülne egységes és arányos elosztás mellett az egyes kereskedők birtokába.

A fentemlített mennyiségre vonatkozólag megjegyzzük, hogy a járás számára a jövőben kiutalandó további kontingens megállapítását egyelőre még nem áll módunkban eszközölni, mert a répatermés és az új üzemév hozadéka még nem bontakozott ki teljes egészében, valamint még folyamatban vannak a tárgyalások arról, hogy a hadsereg az új üzemév cukorprodukciónakból mily mennyiségre tart igényt. Mihalyt ezen adatok teljesen megállapíthatók lesznek, a Cukorközpont gondoskodni fog a járás jövőbeni kontingensének megállapításáról is.

Közérdekből kiemeljük a cukorral való legmesszebbmenő takarékosság és gazdaságos felhasználás szükséges voltát és kérjük, hogy a kiutalandó mennyiség ilyen módon való felhasználását saját hatáskörében is előmozdítani sziveskedjék.

Tekintettel arra, hogy úgy a szállítás gyorsabb lebonyolítását és így az egyes vidékek cukorral való ellátása folytonosságának biztosítását véli a Cukorközpont a tekintetes Főszozolgabírói hivatal közreműködése mellett elérhetni, kérjük, hogy a fentiekre nézve velünk b. vázlatát mielőbb közölő sziveskedjék és maradunk ezirányú b. értesítései elvártában

teljes tisztelettel

a Magyar Szent Korona Országainak
Cukorközpontja.

A cukorközpont értesítés szerinti Nagyvárad város közönsége november hóban 1000 métermázsát kap.

Biharvármegyében a következő képen oszlik meg a cukorelosztás:

Béli járás 25, csófal és derecskei, élesdi, székelyhídi járások 75—75, vaskóhi, tenkei 40—40, margitai, belényesi, berestyóujfalusi, érmihályfalvi, biharkeresztesi, központi, nagy-zealoutai járások 100—100 métermázsa cukorot kapnak.

Mindenesetre az itt megállapított mennyiség a legminimálisabb, ami koránt sem elegendő a közönség igényeinek kielégítésére, de legalább biztosítva volna a közönség róla, hogy mindenki arányosan fog részesülni a megszábotott mennyiségben s nem lesz en barháral a kiosztásnál a tolongás miatt.

A franciák Vaux ellen támadnak.

Berlin, október 26. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Tüzértégünk a Somme mindkét oldalán hatásos tűz slatt tartotta az ellenség árkaival, útjait és műveit. Az ellenség állásainkat az északi parton erős tüzzel árasztotta el, amely az angolok előretöréseinek bevezetője volt. Courselettől Le Sarstól és Les Costól északra egyik támadás sem sikerült, csak újabb áldozatába került az ellenségnek.

A német trónörökös hadsereportja. A franciák tegnapielőtti támadása Verdun-tól északkeletre, amelynek a ködös idő kedvezett a széllőtt árkokon át a Doumont erődig és faluig nyomult előre.

Az égő erődök őrsége kiűritette és nem sikerült az erőd művet az ellenség előtt újból megszállani. Csapatunk nagy részét csak határozott parancsra és kelleltenül foglalták el a közvetlenül északra fekvő előkészített állásoknál.

Ezekben tegnap a franciák összes támadásait ezek között a Vaux erőd ellen intézett különösen heves támadásait is visszaverték.

Meghiúsult orosz támadások.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. A Miadziól tótól északra az oroszok eredménytelen igázttámadásait intézték.

Ezzel az eszközzel készítették elő Kurodistától délkeletre egy támadást, amely nagy veszteségük mellett megghiúsult.

A Zubilóó—Zaturei szakaszon, Luoktól nyugatra orosz zászlóaljok esti szürkületben társasági előkészítés nélkül törték előre. Azonnal megindított zárótűzünkben megtörték a rohamoszlopok.

Visszavert oláh támadások.

Károly főherceg lovassági tábornok harcvonala. Az Aranyos Beszterce és a Kelemen hegy lejtői között az ellenség támadásait visszavertük. Erdély keleti arcvonalán, a Trodusul-völgyben osztrák-magyar, a Pa-

roituotól délre emelkedő magaslatokon pedig bajor csapatok visszaverték a román ellenséget. A Sinaia és Kampolung felé vezető országutakon támadásunkkal tört nyertünk.

Felrobbantották a csernavodai hidat.

Balkáni harctér.

Mackenson vezértábornagy hadsereportja. Hadműveleteink a Dobrudzsában tovább folynak. Hogy a románok vereségeik-

nek milyen nagy jelentőséget tulajdonítanak, az abból is kiüitak, hogy az egész csernavodai hidat felrobbantották. Léghajóink az október 25 re virradó éjjel sikeresen bombázták a fetesti (Csernavodától nyugatra) melletti vasútépítészanyagokat.

Macedóniai front.

A Praspo'óól délre a bolgár lovasság érintkezésbe jutott ellenséges osztagokkal. Krapánál, a Cserna mellett és Grunistetől északra a szerbek előretöréseit visszavertük. Ludendorff, első főszállás-mester.

Román földön verjük az ellenséget.

Keleti harctér. Budapest, október 26. (Hivatalos.) Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala. Tapolunytól északra a románok ellentámadásait visszavertük. A predeáli nyeregtől délre honvéd csapataink sikeresen előrehaladnak. A Bezerki hegységben a bajorok megtisztítottak egy határhegygeringet. Az Ura és Tatos (Trotosul) völgyben osztrák-magyar csapatok már román területen harcolva több helyen visszaverték ellenséget. A három ország határain a Nysigra patak mellett emelkedő magaslatokon orosz támadásokat visszavertünk.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. Zaturestól északra orosz zászlóaljok támadása a németek akadályai előtt összeomlott.

Heves aknaharc az olasz fronton.

Olasz harctér. Budapest, október 26. (Hivatalos.) Állásaink a Vijepeck völgyben és a Karszt fensíkon tegnap délelőtt heves aknaharc alatt állottak, amely dél tájban lassankint alább hagyott. Ellenséges felderítő csapatokat, amelyek állásainkhoz közeledtek, kézigránátokkal visszaűztük.

Délkeleti harctér. Budapest, október 26. (Hivatalos.) Csapatunk körletéből nincs jelenteni való. Höfer.

A csernavodai hid nélkül is előre haladunk.

Budapest, október 26 (Saját tudósítónktól.) A Berliner Tagblatt jelentése szerint a híres csernavodai hidat repülőink annyira megrongálták, hogy azon nem lehet közlekedni, azonban csapatainknak nincs is szükségük a hidra, mert nélküle is előrehaladnak. A csapatok gyors operációi olyan kilátásokat nyitnak, amelyek a mai siker közvetlen eredményén messze túl haladnak.

Meg lehet-e zavarni Hindenburg terveit.

Budapest, október 26. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Berliner Intelligensblatt „A háaoru döntő fázisba lépett“ címmel azt írja, hogy a szövetségesek Dobrudzsában nagy előhaladást tettek, viszont Somménál az offenzíva megakadt. Ezzel kapcsolatosan felmerült annak a szüksége, hogy a lehető gyorsan helyreállítsák a lassan a központi hatalmak felé hajló mérleg egyensúlyát. Ezt megkísérelte a franciák verduni lökése. Majd kiderül, hogy a verduni akció meghozza-e a kívánt tehermentesítést. A napokban mindenesetre eldől, hogy vajjon ez sem képes e megzavarni Hindenburgot tervében. Minden ettől függ.

A román vezérkar jelentése Csernavodáról

Budapest, okt. 26. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Október 25 én az Uez völgyben a harc folyik. Nyugati irányban előrenyomultunk. Az Ajtori völgyben az ellenséget a határon visszavettük. Az Oitnál északi irányban szoritjuk vissza az ellenséget. A Vulkán szorosnál tört veszítettünk. Orsovánál ágyuharc. Dobrudzsában Csernavodától északra eső vidékre vonultunk vissza.

French tábornok a román főhadiszálláson.

Zürich, október 26. French tábornok tizenhárom angol őrsztiszttel a román főhadiszállásra utazott.

Az ebül szerzett pénz alkonya.

A német birodalmi gyűlésen elhangzott egy gondolat, melyet a magyar viszonyokhoz alkalmazva úgy tudunk kifejezni, hogy a jövőendő keresztény Magyarországon nem „ősi”, hanem erkölcsi próbát kell tenni annak, akit bérniféle közügy irányításával megbizunk, vagy arra befolyást engedünk neki.

A mi politikai helyzetünk nem biztató arra nézve, hogy visszatérő hőseink szavazati jogot kapjanak, azok, akik elég érettek voltak arra, hogy a hazát megvédjék.

Emellett azonban ijesztő módon terjed annak veszélye, hogy azon elemek közül még többen kapnak szavazati jogot, hogy a közügyek irányításába befolyassanak, akiknek ezen jogszerzéséhez, fájdalom, köny, nyomor és vér tapad.

A negyvennyolcas események eltörölték a nemesség születési előjogait, de az „egyenlőség” diadalmas zászlója csakhamar fogalomná vált.

A jobbágyok felszabadítása után nem sokára súlyos tsherként nehézedett ránk az ujjonnan felburjánzott uralom.

Az ide beszívargott galicziai módját ejtették a „vexli” révén annak, hogy a dzsentri láda alól kihúzzák a földet s a földszabadt és földet vásárolt népet megfosztják földjétől s a magyar föld termékeit, a magyar paraszt és iparos szorgalmát, tudását maguk számára gyümölcsösztessék.

Ma se szűnetel ez a munka. Máramarosban egy ruthén fosztogató keresmárost 4000 apró teleknek pálinka és uzsora segítségével való megszerzése és tulajdonosok kifosztása miatt helyezték vád alá.

Ezzel igen nagy vagyonra tettek szert s ennek segítségével a hatalmat is magukhoz ragadták.

Ma is, mint régen, csak addig tart a demokrácia, addig parolázik a jövevény, míg előjárt eléri, de bezeg aztán büdös a „nép”. S mi jut az országnak? A közgazdasági tevékenységet ugyan csak furcsán értelmezik és gyakorolják. A produktív munka gyümölcse a kalmárok sokaságának kezén át vándorol, drágul, s oly terjedelemben szolgálja az országot, ahogyan a jövedelmi adóalapot éppen letagadták.

Ki most sok pénzt harcosolt össze, örüljön, hogy s büntető törvények felett eljárta a tojástáncot s fizessen bőven adót. Annyit ugyan tud fizetni, mint a magyarok évszázadokon át a haza oltárára letettek.

Semmi joga sem lehet az így szerzett pénznek. Azokat a jogokat, amelyeket mindenkor időben kipártkasszáltak, meg kell szorítani.

A háború folyamán a vagyonok borzalmas eszközökkel szerződtek s a pénz hatalma lehetetlen embereket vetett felszínre.

Az erköletelenség nem lehet pártense annak, hogy ezek fogják virilista jogaik és vagyoni cenzus alapján azok sorsát irányítani, kik fegyverrel védték a hazát, kiknek minden hozzátartozója mindent a haza oltárára tette. Azok irányítsák, azok parancsoljanak, akik tisztességben és becsületben születtek, akik száz halálnak néztek a szemébe, akiket az ellenség is glóriával övez.

A hezátérő hősek útját kell egyengetni s meg kell torolni a sok nyomorúságot, amit a gazok előidézték. S minden eszközzel arra kell törekedni, hogy az ebül szerzett pénz elvezesse uralmát.

Csak az legyen hivatva vezetni a jövőendő Magyarországot, akit a közbizalom erről érdemesnek tart. A pénz nem ülheti orgiáit, hogy ebben a küzdelemben nem esett el. Ez a maradvány béke alapja s az erkölcsi élet első feltétele.

Csendélet Magyarországon.

Lecke az isgatóknak.

Magyarországon az intelligenciát sikerült kettéválasztani egy pár összeférhetetlen, tulzó embernek. Padig a románságnak a magyarsághoz való simulása olyan szépen fejlődött, hogy Pántya Mária román származású tanítónő az állami iskolában vállalt állást s megbiztatásának kifünösen megfelelt.

Ez szurt szemet a tulzóknak s hamar találtak ürügyet arra, hogy meghurcolják. Lelik Magyarországon közelében, Cseszvárán egy ismert földbirtokos, Herbszt Gyula, valóságos regényalak, egy Balzac-regényből, akinek évekkel előbb meghalt a felesége s újra akart ösülni. Mint Don Juant ismerték s elterjedt a híre a tervezett házasságnak. Egy szép napon a menyasszonya levelet kapott s a levél mellett egy névtelen levélben valaki csunya leszedi a völegényről a szentelt vizet. Herbszt erősen kutatta, hogy ki írhatta a levelet.

Jelentkezett nála Veros Mária bankhivatalnoknő, aki azt mondta neki, hogy a levelet csak Pántya Mária írhatta, mert egyszer volt nála s egy kérvényt akart legéppal-tetni, biztosan a névtelen levél volt az. Vele volt Kovács Melánia.

Herbszt Gyula beperelte rágalmazásért Pántya Mária-t. Ez a tárgyaláson ezzel védekezett, hogy ott volt Kovács Melánia is. Ezt is vád alá helyeztette a társadalmi béke-ellenes szövetség.

Egyszerre megjelent a színen Lapustyán Vazul g. kel. lelész, mint diabolus rotae, s kijelenti, hogy de igen, Pántya Mária olyan nő, hogy ha megharagszik, névtelen levelet ír. Ez elapon a járárbíróság Pántya Mária-t elítélte 80 korona pénz-büntetésére.

Fellebbezés folytán a törvényszék elé került a per, Palánkay Károly tanácselnök vezette pártatlanul és a millió feltárásával a tárgyalást, amely a nemzetiségi ellentétek mesterséges szítását helyezte kellő világításba.

Medvigy Gábor védő Lapustyán Vazul alakját rajzolta meg, mint békebonfótt s megbizhatatlan emberét. Kigolyózták a kaszinóból, elítéltek többször, főcélja az izgatás a magyarsághoz simuló Pántya Mária tanítónő ellen.

Breuer Oszkár dr védő hatásosan mutatott rá a per alapmotívumaira s felfedte a magyarság elleni agyarkodásokat.

A törvényszék Pántya Mária-t és Kovács Melánia-t a vád alól felmentette s az ítélet indokolásában elégtételt szolgáltatott meghurcolásukért.

Az ítélet jogerős.

Az Országos Közélelmezési Hivatal szervezete.

A hivatalos lap tegnapi száma a miniszterelnök rendeletét közli az Országos Közélelmezési Hivatal szervezéséről, erről a nagyfontosságú hatóságról, melynek működésétől várjuk a roppant drágaság enyhítését s az élelmiszerkészletek helyes elosztását.

A rendelet szerint a hivatal a közlelmezési ügyek egész intézésének biztosítása céljából szervezik, elnökét a kormányelnök nevezi ki. Az elnök részt fog venni a minisztertanács mindazon tárgyalásain, amelyeken közlelmezési kérdések kerülnek szönyegre. A hivatal személyzetét a belügyminiszter és a földmívelésügyi miniszter rendel ki.

A hivatal nevében az elnök intézkedik.

Hatáskörébe tartozik: 1. A gabona és hüvelyesek zár alá vételére és igénybevételeire vonatkozó rendelkezések intézése és ellenőrzése; 2. Közlelmezési és közlelmezési ügyekben a közigazgatási hatóságok részére felhatalmazások megadása; 3. A lisztnek és egyéb élelmiszeranyagoknak arányos utalványozása; 4. Közlelmezési és közlelmezési ügyekben mindazon intézkedések megtétele, amelyek eddig a belügy-, kereskedelmi és földmívelésügyi miniszterek, vagy az Orsz. Gazdasági Bizottság hatáskörébe tartoztak.

Lemaradt utasok.

40 embert tartott vissza az őrtálló katona.

Ma reggel kínos helyzetben voltak a Budapest felé induló vonatra felszállni akaró utasok. Az I, II. és III. osztályu váróteremben sokan varakoztak a 6 óra 10 perces vonatra. Mikor a beszállás ideje volt és az utasok kifelé tödültek a perrenre, az ott posztoló katonák rájuk kiáltottak:

— Vissza! Egy lélek se jöhet ki!

Az utasok türelmetlenül tiltakoztak, hogy az nem lehet nekik el kell utazni, azonban a katona nem engedett, s nem is engedett ki senkit a váróteremből.

A III. osztályu utasok között, minthegy nagy tömegben voltak, néhánynak sikerült kifurakodni és a vonatra felszállani, azonban az intelligens elem: az I és II. osztályu utasok, bár méltatlankodtak, de respektálták a szuronyos fegyvert és mintegy negyvenen engedelmesen — lemondak a vonatról.

Nagyobb baj volt azonban, hogy éppen ezen utasok nagy részének podgyászeit a vonat magával vitte, ugyancs a csomagokat a hordárok felhelyezték a vasuti kocsikba, amelyek aztán gazda nélkül vitték a sekértékes holmit.

Az utasok Váradi Ignác állomá-főnök-höz fordultak, aki intézkedett távirati uton, hogy a csomagokat a legközelebbi állomáson szállítsák le a kocsikból.

Ezen intézkedéssel azonban nincs rendben a dolog, mert lehetetlen állapotnak tartjuk, hogy olyan embereket állítanak oda a vasuti állomáshoz őrnök, akik nincsenek tudatában kötelességeiknek, illetve nincsenek felvilágosítva a felől, hogy miköpen járjanak el. Hasonló esetnek nem szabad előfordulnia ezután.

Elrejtik a petróleumot?

Lezárlják a petróleum mennyiségét.

Napok óta nincs petróleum az üzletekben. Az a látszata a dolognak, hogy a kereskedők elrejtik a petróleumot s eltitkolják a vevők előtt, hogy nincs.

E balbitet osztatja el most a Bihar-szilágyi Olajipar Részvénytársaság budapesti központjának alábbi levele, amelyet Mihely Jenő nagykereskedőhöz intézett. Ez értesítés arra a következtetésre vezet, hogy a közönség ne tépláljon fokozottabb igényeket, mert a petróleum a legjobb akarat mellett s a legjobb esetben is csak harmadannyi lesz, mint eddig.

Az érdekes levél a következő:

Tek.

Mihely Jenő nagykereskedő urnak
Nagyvárad.

Folyó hó 18 án kelt b. sorai birtokában a jelen viszonyok között, amidőn a magyar és osztrák petróleumfinomítók tartoznak petróleummal annyira amennyire ellátni Németország, Belgium, az okkupált Lengyelország, Szerbia, Bulgária és Törökország szükségletét is, sajnos, a magyar és osztrák belfogyasztás fedezésére oly csekély mennyiségű petróleum marad, hogy az igények jó, ha az eddigi fogyasztás egyharmadrésze arányában kielégíthetők lesznek. Sajnos, nem rejtünk mulik, hogy t. vevők igényeinek kielégítő módon nem tudunk megfelelni.

Tisztelettel
Biharszilágyi Olajipar
Részvénytársaság.

A nagy kalap.

Az idén újra divatba jöttek a nagy kalapok, nem szólak ellenük semmit mert nem lépik át a határt, mint évekkor előbb, amikor egy kocsikerék nagyságával vetekedtek, csak egy a kifogásom, minden egy szerűségük mellett is az árak az felülhaladják a régiakat.

Kissé furcsa témába kezdtem, de leírok mégis egy kis mesét, avagy lehet hogy valóság is, megőrzésként, lehet hogy csak itt született a lelkem mélyén.

A korzó végén egy díszes kirakat előtt álldögált egy rongyos ruhájú kis fiú meg egy csöpp kis lány. Szegény kis hadiárva. Bámolva nézték a kirakat fényességét, amelynek csillogásából nekik úgy sem jut semmi.

— En is ott állok a kirakat előtt s bámolva nézem az téli kalap divat újdonságait. Bársony, prém, szőrme.

A két kicsi összeség s a kis fiú reá mutat egy széles karimájú kalapra.

— Julcsika, nézd azt a szép nagykalapot!

Figyelni kezdem őket, vajjon mit érthet a divatból két ilyen kis rongyos árva.

A beszédet a fiú kezdi újra.

— Julcsika mond, mihez hasonlít az a nagy kalap?

— Mihez Pisti? az ügyvéd ur Zoltán-kájának a karikájához, amit úgy hajít az utcán, az is olyan nagy ám.

— Nem, Julcsika, tudod mi volt ilyen nagy? Az a kenyér, amit az édesanyánk sütött, mielőtt apát elvitték a háboruba. Jutott mindannyiunknak karój, de jók voltak azok a nagy kenyerek! Most édesanyánk csak pisiket vesz, azok is szárazak, cédula nélkül nem is adja a pék. De gyerünk Jul-

osika, mert ha elmaradunk, még abból sem kapunk. Oh, ha nekünk sütné még egyszer valaki olyan nagy kenyert, mint az ötveg mögött az a nagy kalap!

A két kis koldus eleammogott, én is abbahagytam a sétámat, valami hideg borzongás járta át a testemet s elő kellett vennem a zsebkendőmet, hogy letöröljem a tolakodó könnyesepeket.

S azóta nem tudok a prémás bársonyos nagy kalapok láttára mosolyogni; azt hiszem, ha szélük kisebb volna, vagy levennék a prémét, nem volnának még sem olyan drágák s a fölölegből beh sok karaj telne hadiárva Pistikéknek, Julcsikáknak!

Dr Hannig Györgyné.

Reggeli tejrazzia.

Nagyvásár a Kolozsvári-utcán

Olyan szűkében van a város a tejnek, hogy a tehiány a hatóság figyelmét is felkeltette. Bár a termelés kevéssel kisebb, mint a békeidőben, mégis rendkívül kevés tejet hoznak be a városba a vidéki falvaktól.

Tegnap reggel Kolontáry János rendőrfogalmazó a városi vegyészeti tejrazziára ment ki a Kolozsvári utcára két rendőr kíséretében. A Kolozsvári utcán a sorompón túl óriási néptömeg várakozott reggel 5 órakor. Valószínűleg fekete volt az utca a sokadalmtól. És mit keresett ez a néptömeg ilyen jókor az utcán.

Oh, nem valami nagy urat várt, nem is látványosság hozta őket ide, hanem várták a vidéki beözönlő tejárusokat.

Nagy izmunkába került, míg Kolontáry fogalmazónak sikerült az utcát megtisztítani.

A 150—200 asszony és néhány férfi, akik várakoztak, részint elővásárlók, részint viszontelárúsítók. Megvásárolják a tejet, vagy maguknak, vagy pedig azért, hogy jóval drágábban adják el azon szerencsétlen embereknek, akik minden pénzt megfizetnek, csak hogy tejet lássanak. S a sok egészségtelen vizes tejet is bizonyosan ezek a viszontelárusítók adják be a közönség gyomrába.

A behozott tej minőségét ugyanis megvizsgálták és kevés kivétellel kielégítőnek találták, ezóval a vidékről nem igen jön be vizes tej, ezt nagyváradai tejgyárosok szállítják a közönségnek.

Gerő Arzán főkapitány szigorú intézkedéseket rendelt el, állandó lovasrendőrt rendelt ki a vámokhoz, akik megakadályozzák az elővásárlásokat, azonkívül a tejhamisítók szigorú megbüntetése sem fog elmaradni.

A rendőri büntetőbíró tegnap Illiás Istvánnét, aki Teleky utca 31. szám alatt lakik, 80 korona pénzbüntetésre ítélte el tejhamisításért és 20 koronára azért, mert engedély nélküli, zugtejkereskedést tartott fenn. Az illető 50 fillérjével árusította a tej literjét.

Fráter Emil mandátuma a központi választmány előtt. A vármegye központi választmánya tegnap foglalkozott Fráter Barnabás alispán elnökletével Fráter Emil tenkei országgyűlési képviselő megválasztásával. A választmány a betervezett iratokat felülvizsgálta és teljesen rendben találta.

Mit akart kiirtani a tiszteletes ur?

Asszonyvásáron a trónörökös meggyilkolásának híre nagy izgalmat keltett. Mindenki megdöbbenéssel kommentálta a gázettet, csak Bakos József református tiszteletesnek volt eltérő véleménye. A csendőri jelentés szerint úgy nyilatkozott hogy:

— Ki kellene irtani magát is!

A királyi ház tagjainak megsértése címén vonták kérdőre Bakos tiszteleteset, akiknek ügyét azért, mert két vidéki bírót ítelt a tanácsban, újból tárgyalta tegnap a királyi törvényszék.

Tanácselnök volt Tátray Kálmán, ügyész gróf Bolza Alfonz dr, jegyző Mezey Gyula dr.

Bakos József nem tagadta, hogy nyilatkozott a trónörökös meggyilkolásáról, de másként.

A bíróság Bakos József ev. ref. lelkész a királyi ház tagjainak megsértése címén 500 korona pénzbüntetésre ítélte.

Árdrágítás a szénapiacon.

Vettük a következő sorokat:

A Tiszántúli pártatlanságát és igazságszeretetét ismerve és tudva azt, hogy minden közérdekű ügyet pártfogására méltat és az igaz ügyet támogatja, bítor vagyok szives figyelmébe ajánlani a következőket:

A nagyváradai szénapiacon már évek óta — de különösen az idén tarthatatlan állapotok uralkodnak, az igazi árdrágítások csak ott történnek meg — a szegény lótarló közönség kiszákmányolása csak ottan érvényesül legjobban és nincs a ki ezen szomorú állapotokon segítené. L. M. né nevezetű asszony a piacnak állandó lakója, már hajnalban ott van, minden hétfőn, kedden és pénteken kora hajnalból estig ott tartózkodik, a falusiaktól előre összevásárolja a szénát és szalmát a falusi bármít kőr, már dobja neki a felpénzt, aztán szőpaa kiállítja és várja a vevőket, a szegény lótarló gazdik ha kimennek, már csak L. M. né szénáját avagy szalmáját vehetik, minezen az a hatalom a mely L. M. né ezen árdrágítástól elterelje, így aztán természetesen ha a rendszeren 4—5 koronás másszánkenti szénár már 28 koronára falmegy, a szalma pedig ami rendszeren egy szekér 10—12 korona a jelen árt számúva, az most már 70 korona. L. M. né nem ismer határt — valósággal uralja a piacot. Kérdem a nagytekintetű szerkesztőjétől, vajjon a szénapiac L. M. nének van beszonbörbe adva, hogy ott mindankinek óriási hasznót kell hogy adjon L. M. nének ha csak szénát vagy szalmát venni akar?

Valóban ideje lenne, ha a városi intéző körei vennének maguknak egyszer kevés fáradságot és megnéznék azt, hogy mi megy végbe a szénapiacon minden hétfőn, kedden és pénteken?

Több lótarló gazda a kiknek szerencsétlenségre lovakat a Váradai piacról kell tartani.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb dísz. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 250 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimandóczy palota.

Nagyváradig akartak jönni a románok.

Egy nagyobb román fogoly transzport egyik tisztjától, aki különben a polgári életben földrajztanár, a kolozsvári állomáson egy újságíró megkérdezte, hogy mi a véleménye többek között a román vezérkarról. Az újságíró azon kérdésre, hogy a vezérkar milyen emberekből áll, a tiszt a következőket mondta:

— Nagy részük elfogult és mindenik azt hiszi magáról, hogy kitűnő stratégia. Eleinte az események mellettük szóltak, de később bizony egy kissé lelohadt a büszkségük. Amikor előrenyomultunk, a vezérkari tisztek mindannyika egy egy Napoleonnak hitte magát és azt hirdették, hogy Nagyváradig meg sem állnak. Egy ízben megjegyeztem, hogy Nagyvárad még messze van, amire az egyik vezérkari tiszt lekicsinylően intett a kezével, mintegy jelölve: Nekünk semmi sem messze.

Ugy látszik, a román vezérkar Dotrudzásban Babdolag körül keresi Nagyváradot, mert arra igyekeznek rettentő módon.

..HIREK

* **Kik képviselik a vármegyét a metropolita beiktatásán.** Mangra Vazul metropolita felavatási ünnepélyén Biharvármegye törvényhatósága is közzé fogja képviseltetni magát. Mint értesülünk a vármegye képviseletében Keszthelyi Zoltán, dr. Fassy Lajos és Verner Kálmán jelennek meg az ünnepségen.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Vertesi Béla 37 gy. e. bel- és Szabó Géza 101. gy. e. bel- tart. hadnagyokat a III. oszt. hadiéküzlényes katonai érdemkereszttel, Majorle Miklós 70. gy. e. bel- tart. hadnagyot pedig a Signum laudisszal tüntette ki. A 4. honvéd ny. e. bel- tart. hadnagy, Kovács Lajos István tart. zászlós, Erdős Károly és Tommer János hadapródjelöltek, Szecseres Imre őrmester, Borza István és Mátye János szakaszvezetők, Hoderet Emil és Nagy István tizedesek, azonkívül Bologh János honvéd az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kaptak vitézségükért.

* **Uj kanonok.** Az esztergomi főszékeséptanban a halálközvetlen megüresedett legifjabb masterkanonoki állumot a király udarnyai dr. Robitzek Ferenc e. kanonoknak, a központi papnevelő intézet alkormányzójának adományozta.

* **Apológiai kurzus.** Az urinök részére ma délután 5 órakor az Orsolya zárdában apológiai kurzust tartanak.

* **Az új levéldíjazás.** Minthogy sokan nincsenek tisztában az új postatárfával, leközzöljük a szükségesek tudnivalókat. A vidékre küldött rendes súlyú levelek díja 15 f., ajánlva 40 fillér. Nehézebb levelek 20, ajánlva 45 fillér. Levelek díja helyben: rendes levél 10 f., ajánlva 20 fillér. Expressz levelek díja 75 f., ajánlva 95 fillér. A posta által hivatalosan kiadott levelezőlapok díja 8 fillér, a képes és minden más, magánfelek által forgalomba hozott levelezőlapok díja 10 fillér. Bővebb felvilágosítással külön a cölből kiadott ismertetőket szolgálnak.

* **Katonai kitüntetés.** A király Palotás Fausztin alszerecsnek, a nagyvárad honvéd hadaprádiskola volt kiváló tanárának s jeles írónak nyugállományba helyezés alkalmából évek hosszú során tanári minőségben teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül a Ferenc József rend lovagkeresztjét adományozta.

* **Viszajön Seress Barna tanácselnök.** A háboru elején Seress Barna törvényszéki tanácselnök bevonult a hadsereghez s kiváló szolgálatok egész sorát teljesítette különböző harctereken. Idehaza azonban a bűntények nagyon felszaporodtak s a harctéri helyzet most megengedte, hogy az igazán nélkülözhetetlen tanácselnököt telmenthessék. Seress Barna már tegnap hazakerkezett s pár nap múlva átvesszi hivatalát s eddigi ügykörét.

* **Drágább lett a villany áram.** Tudomására hozom a villamos áramot fogyasztó közönségnek, hogy Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának a villamos áramdíj emelésére vonatkozó határozatát a nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter ur jóváhagyta. Ebből folyólag a november hónapi fogyasztásokat a világitásra igénybe vett áram hektowatt óránként 7 fillér alapár helyett 8 filléres alapáron, az erőátviteli célra szolgáló áramnál pedig hektowatt óránként 3 fill. alapár helyett 3 és fél filléres alapáron fogjuk felszámítani. Azon fogyasztók, akiknek az áramfogyasztásra nézve még érvényben levő megállapodásaik vannak, kötésük lejártáig a szerződésben kikötött egységárat fizetik. Nagyvárad, 1916 október hó 26. Rimanóczy Béla igazgató.

* **Hivatalos halárok.** Tudatom a város közönségével, hogy az élöponty érat továbbí intézkedésig a következőkben állapítottam meg: ponty 16 fél kg. súlyig 1 kiló 4 K. Ponty 16 fél—1 kg. súlyig 1 kiló 5 60 K. Ponty 16 1 kg. súlyon túl 6 K. Nagyvárad, 1916 október hó 26 án. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* **Marhahúst árul a város.** A rendőrkapitányi hivatal közbirre teszi, hogy ma 27 én reggel 6 órától a Szent László téri piacon teljesen egészséges és élvezhető marhahús kerül kimérésre, a városi áruegységben, kilónként 2 korona 50 filléres ártban. Nagyvárad, 1916 október 26 án. Rendőség.

* **Beiratások a fa és fémipari szakiskolába.** A helybeli fa és fémipari szakiskolán a lokomobil- és cséplőgépekészítő tanfolyamra és az asztalosipari gyakorlati tanfolyamra a beiratások megkezdődtek. Beiratkozni lehet a szakiskola igazgatói úrjában, Sohlauch-tér 10. szám alatt, délutánként 4-6 óra között. Szontagh.

* **Megkezdődnek az előadások a velencei iskolában.** A velencei községi elemi fiúiskola IV. ik osztályában a tanítás f. hó 28 án — szombat — délelőtt 8 órakor, I. hó osztályában pedig délután fél 2 órakor a Kertész-uca 12. szám alatt (Sarkadi ház) veszi kezdetét, miről az érdekelt szülék oly felkérésrel értesítettek, hogy az említett osztályokba beirt gyermekeiket a jelzett napon, időben és helyre iskolába küldeni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1916 október 26. Szabó Sándor igazgató.

* **A menekültek segélyző irodája ma, pénteken délután 3 órától 6 ig nyitva van a menekültek támogatására. A bizottsági tagok közül Ardos Erigyes, Batory Ferenc, Hegedüs Árpád és Szvatik István nyertek szolgálati beosztást. Kéri az elnök a beosztott tagokat, sziveskedjenek pontosan megjelenni, vagy helyettesítésükről gondoskodni.**

* **Nincs denaturáltszesz** Pár nap óta sehol sincs denaturáltszesz. A szeszgyárak nem kaptak engedélyt a denaturálásra s így nincs is szesz Arra kérjük azt a batóságot, ahol megrekedt az ügy, hogy intézze el sürgősen, mert égetően szükséges a családoknak a denaturáltszesz.

* **Magánvizsgálatok** a közs. polgári fiúiskolában december végén lesznek. Engedélyért a kir. tanfelügyelőséghez intézett kérvények november hó 10 ig érkezők be az igazgatónak. Mellékletek: Születési anyakönyvi kivonat, iskolai bizonyítvány, községi bizonyítvány, esetleg szegénységi bizonyítvány. A nagyvárad községi fiúiskolában csak a Nagyvárad, továbbá a központi, élesdi, érmehal falvai, magyar-ékei, margittai, szalárdi és székelyi járáások területén lakó magántanulók tehetnek vizsgálatot. Felicidus Lajos igazgató.

* **A kávépiacról** közvetlen tudósítás Aszodi Mihály Kossuth ucai főúrikerületéből Saspalota: Maximált árak kávéban, kész kiváló finom lenyervek és erős finom zabmú, kórhóznak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom frank-pótkávé, füge kávé, malinákávé és fehércokor-méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, liptóituro, szardónia, édespaprika, málnaszörp és esemeszék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszodinál kapható: Vigyázat: csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

* **Forolín** a legjobb és legbiztosabb toilette szer kéz, láb- és hónali izzadáellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1 50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Pe feet** magyar német levelező kisaszony ki a gyors és gépirást tökéletesen bírja felvétetik Komlós Tesvérek üveg nagykereskedésében. Zöldfa u. 13.

Fischer Ervin Zenaiskolája

Szalárdi-uca 21. sz.

Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra é képesítő oklevél megnyerére.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógymárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi ízlet 14-69.

Huzás már e héten okt. 27. és 28.

Vegyünk osztálysorsjegyet az új főr-árusítónál az „Újvárosi Takarékpénztár részvénytársaságnál” Szent László tér 5. szám. (Telefonszám 994.)

Sorsjegyek a kedveltebb:

64313—64324, 86340—86346,
88503—88526, 92105—92124

sorszámokból csak e hó 26. délutánig kaphatók.

Felhívjuk a közönség figyelmét a „Héféherke“ harisoya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

* **Elő és művirágüzlet**, amely 10 év óta fenáll visszavonulás miatt eladó. Cím a kiadóba.

* **Poliohaktó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi utca 7/B.

* **Helybeli nagyobb nézetűzet megfelelő gyakorlattal bíró fiatal tisztviselőt keres.** Cím a kiadóhivatalban.

* **Eczet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagy árad. Rákóczi utca 7/B. Telefon 13-02.

* **Irodai munkát vállal** egy sok tagú családos napidíjas, akinek egész délutánja szabad. Nagy gyakorlattal rendelkezik a mellékeresetre nagyon rá van utalva, mert családja nyomorog. Címe: Lipót utca 8. sz. Megkeresést a kiadóhivatal továbbít.

Legújabb táviratok.

A közös pénzügyminiszter Budapesten.

Budapest, október 26. (Saját tudósítónktól.) A közös pénzügyminiszter délután Budapestre érkezett és nyomban a miniszterelnökségre hajtattott, ahol gróf Tisza Istvánnal hosszasan tanácskozott. Éjjel 11 órakor hazautazott.

Fejvesztetten menekül a dobrudzsai arcvonal.

Budapest, okt. 26. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A bolgár vezérkar jelenti: Október 26-án a macedónai fronton egészen az egei tengerig csupán gyenge tűzérési tevékenység volt. A román fronton az ellenség a dobrudzsai arcvonalon fejvesztetten vonul vissza Tulcea-Braila-Hozsova felé az üldözést folytatjuk. 25 én 25 tisztet, 771 közembert, 15 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Ki a felelős a román háborúért?

Budapest, október 26. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Az angol lapok jelentése szerint Romániában a hadvezetőség ellen nagy bizalmatlanság észlelhető, ezért Bratianu azt tanácsolta a királynak, hogy a fővezérletet vegye át. A király eleinte vonakodott és Bratianunak egész érvelésével kellett fellépnie, hogy rá tudja venni a királyt, aki a fővezérlet átvételével demonstrálja, hogy a háborúért a felelősséget a dinasztia veszi át. Romániában a fejtelenség egyre nő.

Odesszát kórházzá alakítják.

Budapest, okt. 26. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: A német bolgár csapatok dobrudzsai előnyomulása leirhatatlan izgalmat okozott Besszarábiában és Odesszában. A hatóságok féltendő védintézkedéseket fogantatosítottak, amelyek még

jobban izgatják a lakosságot, mert rendkívül fenyegetéitnek tartják a helyzetet. Odesszai hírek szerint az orosz-román szövetséges hadsereg teljes bomlásban van. Odesszában a hoteleket és kávéházakat, színházakat kórházakká alakítják.

IRODÁLOM

Uj idők. Az Uj Idők legújabb számában Bíró Lajos folytatja regényét, Csathó Kálmán pedig Ibolyka a korzón című elbeszélés ciklusát, Novellát közöl a lip Zöldi Mártontól és Bónyi Adorjántól. Cikkszól Herczeg Ferenc könyvalakban megjelent az Arany hegedű című regényéről, az amerikai nőkről és a háborúról és a zenéről. Verset Mohácsi János és Császár Rózsa írta. Az eredeti fényképfelvételek közül föl- említtjük a felszabadított Erdélyről, az olasz, az észak és a balkáni harcterről készültet. Az előfizetési díja egész évre husz, negyedévre öt korona.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Pénteken: Csöppség.
Szombat délután: Nebántsvirág.
Szombat este: Névtelen asszony.
Vasárnap délután: Gyurkovics lányok.
Vasárnap este: Harom a kislány.

A Névtelen asszony. Gazdy Aranka, a Színház-színház az idén bemutatkozott drámai művésznőjének legértékesebb kvalifikációját Bessen egyetlen drámájának, a Névtelen asszonyban látta először megnyilatkozni a nagyváradi közönség, a mely előtt ugyancsak ebben a drámában produkált számot: vőn értékes alakítás Zsoldos Andor is, a titulat fiatal bonvivantja. Ez volt a magyarázata annak is, hogy a nagyváradi színpadon maradaudó sikert tudott aratni ez a pompás drámai alkotás, amely legközelebb a közönség-méltón remélt érdeklődése mellett, a hét szombatján este kerül színre.

A Nebántsvirág délutáni előadása. Szombaton délután a Nebántsvirág című közönségszerető operette tölti be a műsort, a címszerepben Bille Irénnel.

A Gyurkovics lányok kedves története vasárnap délután kerül legközelebb színre. Erre az előadásra a jegyek ma reggeltől kezdve válthatók a színház nappali pénztáránál.

URANIA mozgószínház	Pénteken. A banya áldozata. Tragédia 3 f.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ mozgószínház	Pénteken. A királytigris. Bűnügyi történet 4 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgószínház	Pénteken. Az igazság utja. szociális történet 3 felv.
	Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 8, 5, 7 és este 9 órakor.

NYILTTÉR.

Unid. Med.
Dr. Havas fogorvos
rendel
d. e. 9-12-ig. d. u. 1/23-5-ig.
Nagyvárad SzentLászló-tér 2.e.
Vidékiek részére munkálatok még aznap elkészülnek.

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozással 6 személyre . . .	6 kor.
Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . .	6 "
Feketekávés készlettálcával Roccoco 6 személyre	6 "
Mosdó készlet finom fayence	8 "
Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre . . .	24 "
Függő lámpa csigás felszerelve	16 "
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . .	4 "
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre	4 "
China ezüst czukortartó 6 személyre	5 "

KÉPRETEZÉS
izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS
pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK
azelőtt Heller Testvérek
Uveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.
Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.
:: Telefonszám 372. ::

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR** | Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Az Erzsébetligeten lévő **4 uj földszintes** házban két és három szobás lakások kiadók. (Püspöki residenciamellett.)
Értekezni lehet a 3. épületben lakó ház mesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

**Olcsó harisnya vásár
Hol?? Hol??**

A HÓFEHÉRKE
harisnya áruházban

Nagyvárad Szent László-tér,
Sas palota a Drogueria mellett.

Eladásra kerül ötvenezer
pár női és férfi harisnya.

Következő előnyárakban:

Szám.	Reklám árak.
908 Női flor harisnya «Hófehérke»	K 2 80
Női flor harisnya selejtes kisebb kötési hibákkal	" 1 96
908 térd flor harisnya «Hófehérke» térden felül	" 3 20
407 Női flor harisnya «Hóvirág» selyem fényü	" 2 75
211 Női la. cérna h. gyémánt fekete	" 3 75
305 Női la. cérna musselin harisnya vékony szálú	" 3 40
307 Női la. cérna ősi harisnya	" 4 —
298 Női la. Tráma selyem harisnya vékony szálú	" 5 —
Téli női harisnyák K 2 20, 2 50, 3 —, 3 80, 5 10.	
" " gyapjú harisnyák K 7 —, 8 —, 9 —.	
R. Férfi pamut harisnya selejtes kisebb kötési hibákkal	K 0 96
R.R. Férfi flor harisnya selejtes kisebb kötési hibákkal	" 1 26
672 Férfi divat esikös selejtes ki- sebb kötési hibákkal	" 1 50
2266/68 gyapjú hulladék téli	" 2 16
3456 Férfi harisnya Merinó gyapjú téli	" 2 60
3459 Férfi harisnya gyapjú téli vastag szálú	" 3 —
3484 Férfi harisnya valódi gyapjú téli bolyhozott	" 5 —

! Olcsó nagy zsebkendő vásár !

Ezen árak csak november 1-ig maradnak érvényben.

Külön nagybani osztály.

**Gazdasági és Iparbank
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:

Borzásokokat,

lisztes és gabonaszásokokat, ponyvát, mindenféle legjobb kötélárut, kender és papirzsinogokat,

szalmaszások, pokróczok és takarókat,

gazdasági erős csizmákat és fedéllemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos kellékekben.

Kiadó Kossuth u. 2. sz. házban a K. r. t. S. Sándor féle tulajdonság a ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Lekezdhető a Polgári takarékpénztárnál.

Vas és rézágak

afrik és lőszormatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári árakban kaphatók

Tátray Sándor

r-t-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Harisnya, tricó, keztyű.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, valamint az összes kötött ruházatok, legjobb és legolcsóbb beszerzési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passage főbejárónál.

Kéretik cégünket összenemteveszteni

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
alatti szobákban.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben egy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobatorok fülkékben beraktározásra elfogadjatnak. Termények beraktározására való szárz pincék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszínek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerele telefonja 55.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

**Villamos vasalók,
" főzőedények,
" tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfam és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK 12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerele telefonja 55.